

Křesťan jako herec

1. čtení: Lukáš 17:11-19

Hlavní čtení: Žalm 19

DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ PRÁVĚ ZAČÍNÁ!

Milí bratři, milé sestry,

v posledních dnech jsme poměrně často z úst pana ministra Prymuly, jednotlivých poslanců a také z médií slyšeli srovnání života církve s děním v divadle. Nouzový stav, který vláda před několika dny schválila, nás v následujícím období bude omezovat podobně jako herce a diváky v divadlech. Zřejmě se mi to divadlo dostalo hluboko pod kůži. Prostupuje totiž celým dnešním kázáním. Však se o tom za chvíli přesvědčíte...

Žalm 19 mluví o Božím stvoření, o Božím slovu a o člověku - Božím obrazu. Přičemž stvoření, Písmo i člověk nějakým způsobem vypovídají o Bohu. O tom, kdo Bůh je. O tom, jaký Bůh je. O tom, co Bůh říká a co dělá. O tom, jak Bůh nakládá s námi i s celým světem.

A teď, bratři a sestry: Představme si stvoření, Písmo i člověka jako tři divadelní herce. Jako tři herce, kteří tím, co na jevišti předvádějí, vypovídají něco zásadního o Hospodinu. A pozor! Dnešní 19. žalm je považuje za herce velice rozdílných kvalit.

MIM = STVOŘENÍ

Podívejme se na toho prvního herce: Na stvoření. To se nám dnes hodí, když jsme se narychlo rozhodli slavit Díkčinění za úrodu, tedy poděkovat našemu laskavému Bohu za jeho veliké a rozmanité dary. Žalmista začíná svůj zpěv takto:

- *2 Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou. 3 Svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky.*

Ale pak se na chvíli odmlčí. Zamyslí se, protože musí něco upřesnit. A tak nakonec dodá:

- *4 Není to řeč lidská, nejsou to slova, takový hlas od nich nelze slyšet.*

A právě v tom je zvláštnost řeči, kterou stvoření používá, když oslavuje svého Stvořitele. Člověk té řeči vlastně moc nerozumí. Mimolidské stvoření totiž nemluví. Stvoření chválí Boha spíš děním, řečí těla a hmoty. K jakému typu herce bychom tedy stvoření přirovnali? Asi nejspíš k mimovi. Mim přece na jevišti nemluví. A my, kteří jsme někdy viděli mima hrát divadlo beze slov, tedy pantomimu, velice dobře víme, že to není snadná disciplína. On nám totiž neřekne, co zrovna hraje, co se zrovna odehrává. Na to my, diváci, musíme přijít sami. A právě stvoření je takový zamlklý herec, který při svém vystoupení vypráví o Bohu. My samozřejmě věříme, že ptáčky zpívají, psi štěkají, kočky mňaučí, lesy šumí, hromy burácí, vítr sviští, voda hučí - a to vše se koná k oslavě našeho Pána. Ale lidským jazykem se nevyjadřují. A tak pro nás lidi je to jejich vyprávění, to jejich vystoupení na divadelních prknech někdy obestřeno záhadou.

Žalmista se nejdřív zaměřil na **nebesa**. Na oblohu, kterou máme nad hlavou. Co tedy nebesa vypovídají o Hospodinu? Že Hospodin je mocný a vyvýšený Bůh. On stvořil oblohu nad námi. My lidé jsme vyšší a nižší, větší a menší, důležitější i méně důležití, významní i bezvýznamní. Ale všichni žijeme pod hvězdným nebem. Všichni máme nad sebou oblaka, zamračenou či naopak azurově modrou oblohu. A když je nad námi všemi obloha, pak je nad námi všemi i ten, kdo oblohu stvořil. Slavný Bůh. Hospodin vysoko povznesený nade všechny a nade všechno.

Autor žalmu dále mluví o **střídání** dne a noci. O tom každodenním rytmu. Copak i tento jev neříká něco zásadního o Bohu? Určitě říká! Vypráví, že Bůh je Bohem řádu. On není Bohem chaosu. Žijeme ve světě, který má řád. Protože jej stvořil řádný a pořádný Bůh. Bratři a sestry, v našich životech se občas objeví ukrutný a destruktivní chaos. Když se to zase stane, utíkejme do náruče Boha, který našemu životu může opět vtisknout řád a smysl.

A pak ještě to střídání **dne a noci**. Jen si to vezměte: Kolik temných okamžiků, dnů, týdnů, let už lidská společnost zažila od svého vzniku? Kolik válek, hladomorů, sociálních, politických a ekonomických průsvihů, které měly drtivý dopad na masy lidí. Kolikrát si už lidé mysleli, že je to se světem tak zlé, že už snad nikdy nemůže znovu vyjít Slunce. A kolikrát jsme si i my sami v nejtěžších chvílích života snad i přáli, aby nad námi už sluníčko znovu nevyšlo. Ale Slunce opět vyšlo. I v těch nejtemnějších dobách.

Čas šel prostě dál. A z Boží milosti se postupně začala obnovovat naše síla. A také nové možnosti, jak se s těmi problémy vyrovnat.

Ne nadarmo první křesťané přirovnávali očekávaný druhý příchod Pána Ježíše k novému rannímu rozbřesku. Apoštol Pavel vyhláší:

- *Noc pokročila, den se přiblížil.* (Ř 13:12)

Co nám tedy o Bohu beze slov vypráví to střídání dne a noci? Že Bůh je Bohem naděje. Po těžké noci totiž vždycky přijde den. Po tmě světlo. Svítání se dostaví. A k tomuto střídání bude docházet tak dlouho, dokud nevstoupíme do království našeho Boha. Do království, ve kterém už střídání dne a noci nebude zapotřebí. U Boha se totiž žije jen ve světle. Slovy knihy Zjevení:

- *Noci tam již nebude a nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem a budou s ním kralovat na věky věků.* (Zj 22:5)

A to mocné a mlčenlivé divadelní vystoupení celého stvoření žalmista ještě podtrhne, když vzpomíná Slunce. Slunce, které svítí na všechny lidi. Slunce, které svými paprsky zahřívá celičký svět - a to všechno dělá s železnou pravidelností. Co nám Slunce vypráví o Bohu? Že Bůh je dobrý - ke všem lidem bez rozdílu. Z tohoto pohledu musíme říct, že Bůh nemá mezi lidmi žádné oblíbence. Ke všem přistupuje stejně. Stejně laskavě. Toto nakonec o Bohu neprohlašuje jen Slunce se svou září. Stejně mluví i Slunce spravedlnosti: Pán Ježíš Kristus sám. Z jeho Kázání na hoře slyšíme:

- *44 Já však pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, 45 abyste byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé.* (Mt 5:44-45)

Je to tedy dechberoucí představení, bratři a sestry, které stvoření před našima očima hraje o svém Stvořiteli. Je to vystoupení bez lidských slov. Proto musíme být vnímaví a pozorní, abychom tu nádhernou pantomimu správně pochopili.

ZASLOUŽILÝ UMĚLEC = PÍSMO

Žalmista však u stvoření nechce ztvrdnout příliš dlouho. Z ničeho nic ukončí své rozjímání nad tvorstvem a rovnýma nohama skočí do chvály Boha za jeho Zákon. Chválí Hospodina za jeho slovo. Bratři a sestry, Boží slovo - to je úplně jiný herec. Je to herec, který na jevišti mluví. Mluví o Bohu lidskou řečí. Ale velice přesně a dokonale. Je to herec, který bezchybně zvládá svou roli. Nikdy nevynechá žádnou zkoušku. Nikdy se na jevišti nezakotká a nepřerekne. Nikdy se neodmlčí. Boží slovo - to je hra zasloužilého umělce v Národním divadle. Nelze mu než ve stoje nadšeně zatleskat za jeho mimořádný výkon. Ale - a to je důležité! - pořád se jedná o divadelní představení. I Písmo je podobno herci. Boží slovo není Bůh sám. Boží slovo nám o Bohu vypráví. A je to nejvěrohodnější a nejpravdivější představení o Bohu, které kdy bylo a bude zahráno. Skrze Bibli přece nejpravdivěji a nejdůvěrněji poznáváme Hospodina, našeho Boha. Lepší zdroj zkrátka nemáme! A žalmista si to dobře uvědomuje, když zpívá svůj chvalozpěv Hospodinu za jeho slovo:

- *8 Hospodinův zákon je dokonalý, udržuje při životě. Hospodinovo svědectví je pravdivé, nezkušný jím zmoudří. 9 Hospodinova ustanovení jsou přímá, jsou pro radost v srdci. Hospodinovo přikázání je ryzí, dává očím světlo. 10 Hospodinova bázeň je čistá, ob stojí navždy. Hospodinovy řády jsou pravda, jsou nejvyšší spravedlivé, 11 nad zlato vzácnější, nad množství ryzího zlata, sladší než med, než včelí med z plástve.*

Jaké tedy je Boží slovo? A co všechno v nás působí, když mu nasloucháme, když nad ním přemýšlíme, když jej znovu a znovu pročítáme? Dává nám život, životní moudrost, niternou radost, ukazuje nám cestu. A kdo to kdy jen trochu zažil, ten by Boží slovo nevyměnil za bohatství tohoto světa. Ani za jiné radovánky a libůstky, které lidé jinak běžně vyhledávají.

Bratři a sestry, stojíme na prahu nouzového stavu. Čas teprve ukáže, jestli se i v dalších týdnech budeme moct scházet v tomto kostele při bohoslužbách. Ale i kdyby naše shromáždění vlada opět nějakým způsobem redukovala či přímo zatrhla, nebude to konec naší víry. Bůh se nám přece stále znovu ve svém slovu pravdivě představuje. A to se děje ve shromáždění, stejně jako doma. Ve společenství církve, stejně jako o samotě. A tak právě v těch nadcházejících dnech a týdnech znovu objevujeme Bibli. Těšme se z Božích slov. Nechme se nakazit pokojem, radostí a nadějí, které nám Písmo zvěstuje a které nás Duch svatý dopřává.

ZCELA PRŮMĚRNÝ HEREC = JÁ

No, a po němém mimovi a nádherně hovořícím zasloužilém umělci se na jevišti objevuje třetí herec. Hospodinův služebník - tak se v žalmu dvakrát představuje. Věřící člověk, jednoduše řečeno. Ano, právě věřící člověk - jako je žalmista a jako jsi ty, bratře a ty sestro - není jen divák. Je to i herec. Protože my svým životem také vyprávíme o Hospodinu. Mnohé o něm vypovídáme: Myšlením, slovy i skutky. Apoštol Pavel to tvrdí takto:

- *Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě - to vše mocí Duchu Páně. (2K 3:18)*

A tuto skutečnost často dosvědčují i lidé kolem nás. Občas uznají, že křesťané svou láskou, konkrétní pomocí, nějakým dobrým činem zase dosvědčili, že ta jejich víra v Boha snad není úplně k ničemu. Jindy nad námi zase ohrnují nos: *A to si říká křesťan, tenhle podvodník a podrazák. Fuj tajksl! Mezi ty pokrytce do kostela bych nikdy nepáchl!*

Bratři a sestry, za jaké herce bychom se označili? Jak vnímáme sami sebe? Do jaké míry věrně a pravdivě odrážíme našeho Stvořitele a Spasitele? Žalmista říká:

- **13 Kdo může rozpoznat bludy? Zprošť mě i vin, jež jsou mi skryty. 14 Těž před opovázlivci chraň svého služebníka, nedopusť, aby mi vládli. Pak budu bez vady a shledán čistý, prost množství nevěrností. 15 Kéž se ti líbí řeč mých úst i to, o čem rozjímám v srdci, Hospodine, má skálo, vykupiteli můj!**

Ne, křoví na jevišti rozhodně nejsme. Nejsme žádný komparz, herci jen do počtu. My hrajeme v představení o Bohu důležitou roli. Ale na druhou stranu: Velké hvězdy na pódiu zrovna nejsme. Občas přijdeme pozdě na zkoušku. A dost často svou zapomnětlivostí a chybami dokážeme zarmoutit velkého Režiséra. A když se pak hraje na ostro, před lidmi, jednou zapomeneme text, jindy hrajeme úplně něco jiného, než po nás Režisér chtěl. A přitom si často ještě naivně myslíme, jací my nejsme borci. Kdo hraje lépe, než my sami?!

Proto žalmista žádá Boha, aby ho z té domnělé dokonalosti rychle vyléčil. Aby mu laskavě připomněl nejen viny, kterých si je vědom. Ale i ty chyby a přešlapy, kterých si vědom není. Protože jich zřejmě bude dost.

Dále: My jsme skutečně podivní herci. V polovině hry - z ničeho nic - slezeme z jeviště, na kterém hrajeme své životní představení o vztahu s Bohem - a jdeme si sednout mezi diváky. A to děláme vcelku opakovaně! Přestáváme hrát. Proto žalmista prosí, aby ho Bůh ochraňoval před vlivem těch, kteří v Hospodina nevěří. On totiž ví, jak moc je náchylný odejít od Boha, vzdálit se od Hospodina - a jít cestami těch, kteří s Kristem nechtějí mít nic společného.

A nakonec: Žalmista si dobře uvědomuje, že vnější chování není všechno. Že v divadle jde o to, do jaké míry se herec vnitřně ztotožnil se svou rolí. Takže: *Nitro! To mé nitro ať se ti, Hospodine, líbí! Ať tě neoslavují jen mé skutky a má slova, ale i mé myšlenky. Ty mé niterné myšlenky, které je někdy velice obtížné zkrotit a usměrnit.* A my víme, že také máme sklony k pokrytectví. Navenek je všechno v nejlepším pořádku... Ale uvnitř: Hotová spoušť! Měla by to tedy být ta nejhlubší touha našeho nitra: Aby naše srdce bilo, tedy tlouklo pro Pána Ježíše.

Bratři a sestry, víte, co je na tom všem nejúžasnější? Že nás Bůh už dávno ze svých služeb nepropustil. Že nás natrvalo neposadil mezi diváky. Že nám nezakázal hrát. Že nás ze svého divadla nevyhodil na dlažbu. Špatný herec přece na jevišti nemá co pohledávat. A my jsme často mizerní herci. A přece se smíme těšit ze stálého angažmá. Vždyť to divadlo vede milosrdný Bůh. On nás má rád, byť naše výkony někdy stojí za starou belu.

Apoštol Pavel o křesťanech říká, že jsme se stali *podívanou světu, andělům i lidem.* (1K 4:9) Tak ať ta podívaná zase jednou stojí za to! Ať je na nás vidět, ať je od nás slyšet, komu patříme, komu jsme uvěřili, v koho jsme složili svou naději. Ať se na našem životě zrcadlí sám Kristus, *naše skála, náš vykupitel.*

Modleme se: *Pane Ježíši Kriste, nejdokonalejší herec jsi ty sám. Přišel jsi mezi nás a ztvárnil jsi Hospodina zcela jedinečným způsobem. Kam se na tebe hrabeme, Pane. To pokorně přiznáváme, že svým životem mnohdy vydáváme špatné svědectví světu kolem nás. Ale zároveň v sobě chováme touhu být tobě víc podobní. Pracuj tedy s námi stále, hříchy nám odpouštěj a posiluj nás svým svatým Duchem. Děkujeme ti za přírodu i za tvé slovo. A prosíme tě: Dej, aby lidé kolem nás zahlédli tebe v přírodě, aby zaslechli něco o tobě z tvého slova, aby se s tebou setkali i skrze nás. Amen.*